

Tööleht nr 5 aines „Matemaatiline analüüs”

I. Arvutada järgmised piirväärtused, kasutades L'Hospitali reeglit.

1. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos x}{x^2}$

4. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos x^2}{x^2 \sin x^2}$

2. $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{1 - \sin \frac{\pi x}{2}}{1 - x}$

5. $\lim_{x \rightarrow \pi/4} \frac{\sqrt[3]{\tan x} - 1}{2 \sin^2 x - 1}$

3. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\tan x - x}{x - \sin x}$

6. $\lim_{x \rightarrow 1} \left(\frac{x}{x-1} - \frac{1}{\ln x} \right)$

II. Leida järgmiste funktsioonide monotoonsuse piirkonnad.

7. $f(x) = x^3 - 3x^2$

10. $f(x) = \sqrt[3]{(x-2)^2} + \sqrt[3]{(x+1)^2}$

8. $f(x) = \frac{x}{\ln x}$

9. $f(x) = x^2 e^x$

III. Leida järgmiste funktsioonide lokaalsed ekstreemumid.

11. $f(x) = x \ln^2 x$

14. $f(x) = \frac{1}{6}x^6 - \frac{1}{4}x^4$

12. $f(x) = (x-4)^3 x$

13. $f(x) = \sqrt[3]{x^2} e^x$

IV. Leida järgmiste funktsioonide graafikute käänupunktid ning kumeruse ja nõgususe piirkonnad.

15. $f(x) = x^3 - 6x^2 + 12x + 4$

17. $f(x) = \arctan x - x$

16. $f(x) = \frac{3}{x-4}$

18. $f(x) = x^2 (\ln x - \frac{1}{2})$

V. Leida järgmiste funktsioonide graafikute asümptootid.

19. $f(x) = \frac{1}{x-2}$

22. $f(x) = \frac{x}{\ln x}$

20. $f(x) = \frac{x^2}{x^2 - 4}$

23. $f(x) = \frac{2x^2 + 1}{x + 1}$

21. $f(x) = x + \ln x$

VI. Uurida funktsioone.

24. $f(x) = \frac{x-1}{2x+1}$

26. $f(x) = \frac{(x-1)^3}{(x+1)^2}$

25. $f(x) = \frac{(x+1)^2}{x-2}$

Vastused: 1. 1/2 2. 0 3. 2 4. 1/2 5. 1/3 6. 1/2

7. Kasvab vahemikes $(-\infty; 0)$ ja $(2; \infty)$, kahaneb vahemikus $(0; 2)$.

8. Kahaneb vahemikes $(0; 1)$ ja $(1; e)$, kasvab vahemikus $(e; \infty)$.

9. Kasvab vahemikes $(-\infty; -2)$ ja $(0; \infty)$, kahaneb vahemikus $(-2; 0)$.

10. Kasvab vahemikes $(-1; \frac{1}{2})$ ja $(2; \infty)$, kahaneb vahemikus $(-\infty; -1)$ ja $(\frac{1}{2}; 2)$.

11. Punktis $x = 1$ on lokaalne miinimum $f(1) = 0$. Punktis $x = e^{-2}$ on lokaalne maksimum $f(e^{-2}) = 4e^{-2}$.

12. Punktis $x = 1$ on lokaalne miinimum $f(1) = -27$.

13. Punktis $x = -2/3$ on lokaalne maksimum $f\left(-\frac{2}{3}\right) = \sqrt[3]{\frac{4}{9}e^{-2}}$. Punktis $x = 0$ on lokaalne miinimum $f(0) = 0$.

14. Punktis $x = -1$ on lokaalne miinimum $f(-1) = -1/12$. Punktis $x = 0$ on lokaalne maksimum $f(0) = 0$. Punktis $x = 1$ on lokaalne miinimum $f(1) = -1/12$.

15. Kumer vahemikus $(-\infty; 2)$, nõgus vahemikus $(2; \infty)$. Punkt $(2; 12)$ on käänupunkt.

16. Kumer vahemikus $(-\infty; 4)$, nõgus vahemikus $(4; \infty)$. Käänupunkte pole (funktsioon pole määratud kohal $x = 4$).

17. Nõgus vahemikus $(-\infty; 0)$, kumer vahemikus $(0; \infty)$. Punkt $(0; 0)$ on käänupunkt.

18. Kumer vahemikus $(0; \frac{1}{e})$, nõgus vahemikus $(\frac{1}{e}; \infty)$. Punkt $(\frac{1}{e}; -\frac{3}{2e^2})$ on käänupunkt.

19. Kahepoolne püstasümptoot $x = 2$, kahepoolne kaldasümptoot $y = 0$.

20. Kahepoolne püstasümptoot $x = -2$, kahepoolne püstasümptoot $x = 2$, kahepoolne kaldasümptoot $y = 1$.

21. Püstasümptoot $x = 0$ punkti 0 parempoolses ümbruses.

22. Kahepoolne püstasümptoot $x = 1$.

23. Kahepoolne püstasümptoot $x = -1$, kahepoolne kaldasümptoot $y = 2x - 2$.

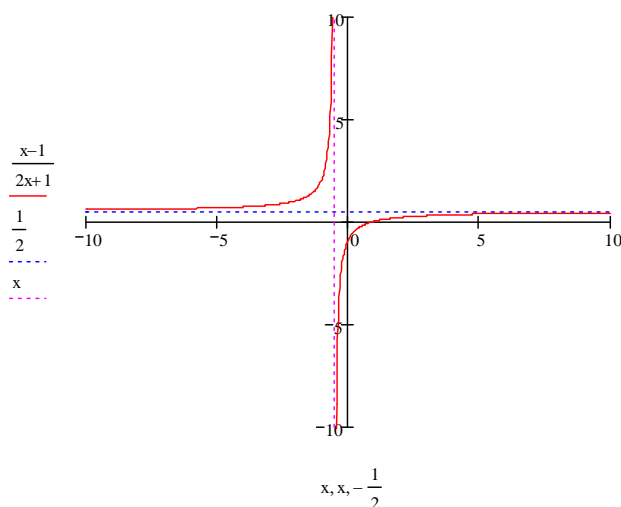
24. $X = \left\{(-\infty; -\frac{1}{2}); (-\frac{1}{2}; \infty)\right\}$; $X_0 = \{1\}$, funktsioon ei ole ei paaris ega paaritu;

$$X^+ = \left\{(-\infty; -\frac{1}{2}); (1; \infty)\right\}; X^- = (-\frac{1}{2}; 1); f'(x) = \frac{3}{(2x+1)^2}; X \uparrow = \left\{(-\infty; -\frac{1}{2}); (-\frac{1}{2}; \infty)\right\};$$

$$X \downarrow = \emptyset; \text{ekstreemumpunkte pole}; f''(x) = -\frac{12}{(2x+1)^3}; \hat{X} = (-\frac{1}{2}; \infty); \check{X} = (-\infty; -\frac{1}{2});$$

käänupunkte pole; kahepoolne püstasümptoot võrrandiga $x = -\frac{1}{2}$; kahepoolne

kaldasümptoot (rõhtasümptoot) võrrandiga $y = \frac{1}{2}$.

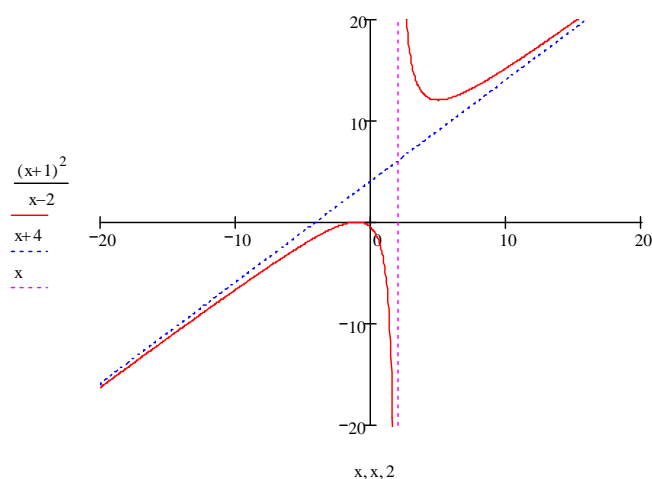
25. $X = \{(-\infty; 2); (2; \infty)\}$; $X_0 = \{-1\}$, funktsioon ei ole ei paaris ega paaritu; $X^+ = (2; \infty)$;

$$X^- = \{(-\infty; -1); (-1; 2)\}; f'(x) = \frac{(x+1)(x-5)}{(x-2)^2}; X \uparrow = \{(-\infty; -1); (5; \infty)\};$$

$X \downarrow = \{(-1; 2); (2; 5)\}$; maksimumpunkt $E_1 = (-1; 0)$; miinimumpunkt $E_2 = (5; 12)$;

$$f''(x) = \frac{18}{(x-2)^3}; \hat{X} = (-\infty; 2); \check{X} = (2; \infty); \text{käänupunkte pole; kahepoolne püstasümptoot}$$

võrrandiga $x = 2$; kahepoolne kaldasümptoot võrrandiga $y = x + 4$.

26. $X = \{(-\infty; -1); (-1; \infty)\}$; $X_0 = \{1\}$, funktsioon ei ole ei paaris ega paaritu; $X^+ = (1; \infty)$;

$$X^- = \{(-\infty; -1); (-1; 1)\}; f'(x) = \frac{(x-1)^2(x+5)}{(x+1)^3}; X \uparrow = \{(-\infty; -5); (-1; \infty)\}; X \downarrow = (-5; -1);$$

maksimumpunkt $E = (-5; -13,5)$, $f''(x) = \frac{24(x-1)}{(x+1)^4}$; $\hat{X} = \{(-\infty; -1); (-1; 1)\}$; $\check{X} = (1; \infty)$;

käänupunkt $K = (1; 0)$; kahepoolne püstasümptoot võrrandiga $x = -1$; kahepoolne

kaldasümptoot võrrandiga $y = x - 5$.

